

ՔԱՐԵՎԻՆԳԵՐՈՒԹ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 լուրջի, կէս տարվանը 6 լուրջ
Առանձին համարները 7 կօպէկու.

Գիֆլիսում գրվում են միմյայն խմբագրատան մէջ.

Тифліс. Редакція «Мшакъ».
Tiflis. Rédaction «Mschak».

S t u f f o n N° 253.

ԱՐԵՎ

Խորթագութիւնը բաց է առաւտանեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչյուր բառին 2 կոպէկ.

S t L t q . u N 25

Վիրակի, յունվարի 26-ին, գեներալ-մայօրի այրի

Ն Ե Ն Ա Ե Գ Օ Բ Ո Վ Ն Ա Ե Խ Ա Ն Գ Ո Ւ Լ Ե Ա Ն Ց Ի
մահվան տարեղարձի օրը, վանքի մայր եկեղեցում կը մատուցանի հոգեհանգստեան ա-
տարագ և կը կատարվի հոգեհանգստատ: Պատարազի սկիզբը 10^{12} ժամին Այդ մասին գէ ո-
Յովնամնիսեան թայ սօղուեան իր քսյրերի հետ միասին յայտնում է աղջականներին և
նօթներին:

անզիական բժիշկները չեն այրում տները, պուրագիւնքին հաց բաժանելի զիւրութիւններ տալ հարկերի վճարման համար, մի խօսքով ժողովրդին կարողութիւն տալ առանց կարօտութեան ազգել և առողջապահական բարուումներ մոցնել իր առօրեայ կեանքի մէջ և թէ մի և նոյն ժամանակ հոգ տարվի ժողովրդի մէջ տարածել առողջ զաղափար թէ հիւնդութեան և թէ նրա գէմ կռւելու միջոցների մասին, մենք կարող ենք յուսալ որ և է աջողութեան Հակառակ դէպում, երբ սարսափի րօպէն հասնելուց ամեն մարդ յուսահատիկան զրութեան մէջ կը ակսի այս և այն կողմը փախչել, այն ժամանակ այլ ևս ոչ մի յարդոր և ոչ մի սպառնալիք չեն կարող ազգել մարդկանց վրա

ՕՐՄԱՆԵՍԻՆԻ ՆՈՐ ՃԱՌԸ

Յունվարի 27-ին, երկուշաբթի, Մողնու ս. գեղորդ եկեղեցում

Ս Տ Ե Փ Ա Ն Բ Ա Դ Դ Ա Ս Ս Ա Ր Ե Ա Ն Գ Է Ո Ր Գ Ե Ա Ն Ց Ի
մահվան տարեղաբձի օրը, կը մատուցվի պատարագ և կը կատարվի հօգեհան-
գիստ հանգուցեալի յիշատակին: Պատարագը կը սկսվի 10 ժամին առաւտօնեան:

մեն տեսակ հիւանդութիւններ և յետոյ հանդիսանում են, իբրև ամենամեծ արգելքներ, որ և է կիրապով օգնութիւն գալու յուսահատութեան մատնված ժողովրդին։ Եւ այդպիսով մարդկանց անընդունակութիւնը և զանցաւո՛թիւնները՝ մտածելու իրանց հարեւանի, կարօտեալի, իրանց անկիրթ և տգետ եղբայրակցի մասին՝ շատ անդամ դառնում են ժանտախտի և խօյերայի նրան պատուհաններ, որոնցից վնասվում են ամենքը, ամբողջ երկիրներ։ Ճանտախտի համար լցն ասպարէզ են ներկայացնում թշուառացած ցեղեր, սովատանչ եղած մարդիկ, շշմած ժողովուրդ։ Եւ ահա այդ բոլորը պատրաստ կայ մեր հարեւան երկիրներում և կարծէք կամաւ պատրաստվել է զարհուրելի հիւրի համար։

Մաքանել ժանտախտի դէմ հեշտ չէ, բոյց զոհերի թիւը կարելի է փոքրացնել։ Մայրաքաղաքի մամուլը նոյն խոկ առաջար-

«Հավասի գործակալութիւնը» կ. Պոլսից հաղորդում է հետեւեալը. «Հայոց պատրիարք Օրմանեանը հրամայել է կարդալ բոլոր եկեղեցիներում մի կոչում, որով հրաւիրում է բոլոր հաւատացեալներին ապրել միաբանութեամբ միւս ազգութիւնների, օտար հաւատի և ցեղի մարդկանց հետ։ Այդ հրաւերի մէջ պատրիարքը յիշեցնում է իր ծխականներին, թէ նրանց պարտաւորութիւնն է մնալ հաւատարիմ կառավարութեան և վճարել օրէնքով սահմանված հարկերը, յիշելով Փրիստոսի խօսքերը։ «տուք վկայուերն կայսեր։» Ապա պատրիարքը խօսում է այն բարեկարգութիւնների մասին, որ վայելում է հայ ազգը, որին օսմանեան կայսրութիւնը ազատեց ստրկութիւնից։ Օսմանեան կայսրութիւնը տուեց հայ ազգին այնպիսի առանձնահորհութիւններ, որոնց չնորհիւ նա կարողացաւ պահպանել իր կրօնը և իր լեզուն։ Միւս կողմից, չէ կարելի հերքել, որ և հայերը շատ ծա-

կը ապարերի պատահածներուն համար զգացուած սոսկումի մէջ, և կը կարծեմ թէ ամենքն ալ մեղի պէս խորին տպաւորութեան տակ են երօսպական պատերազմի մը կարելիութեան համար: Այդ պատերազմը, գուցէ կրնայ ծագել, թէ սուլթանին վրա ճնշում բանեցնելու համար ի դորձ դրուելիք միջոցներուն մէջ սխալում մը ըլլայ: Սա զիշեր սեղանին վրա դրած թուղթերէս ազնիւ լորաը ալիտի կարենայ տեսնել, թէ պետութիւնները համաձայնած են կոյս չի կայ թէ կը կորմնցնէ իր պատասխանաւորութիւնը, ինչպէս նաև ինքնինը պաշտպանելու կարողութիւնը: Կարելի չէ երեան բերել ինչ որ ըրած եմ, ինչ դժուարութիւններու որ համովիած եմ: Միայն կրնանք ըսկել թէ՝ հետեւելով ընթացքի մը, որ շատ սովորական չէ անվիպական կառավարութիւններուն, հետեւցանք ընթացքի մը, որ կը կարծենք, թէ լաւագոյնն է թրջական կայսրութիւնը վերանորոգելու համար, և որը կարծենք ամենքն աւելի նպատաշը գործերը խորհրդածութեան առարկայ ըներու:

Հարկին վրա, և սուլթանին կայսրութիւնը քըր-
կելու համար պէտք եղած զարմանները գտնե-
լու համար; Կարծեմ թէ անոնց ամենքն ալ ըն-
դունած են, թէ այն պարագային մէջ, որ սուլ-
թանը մերժէ, նիւթական ձնշում գործադրել
կարելի է Եւրօպայի կողմէն: Բայց թեթև տարբե-
րութիւն մը կայ այն բառական բացատրութիւն-
ներուն մէջ, որով այս տեսութիւնները կարտա-
յացուին... Իմ հաստատ համոզումս այն է, որ
եթէ քանի մը շատ էական բարենուոգումներ
անունական են. Առավելաւ հաստատ մէջ է այս մ

շը կրնար շատ յետաձգութիւն Կարծեմ թէ այս
մասին մենէ տարբեր չեն մտածեր ամենէն կա-
րնոր ուրիշ քանի մը պետութիւններ բայց եթէ
ըսեմ, որ ուժ գործածելու պայմանաւորված են,
պիտի կարծաւի, որ Քիչ մը շատ ուժով բայցատ-
րութեան զիմում ըրած եմ: Պայմանաւորուելը,
բնականաբար, շատ ծանր և չսոխազմանց կարենոր
բան մըն է: Անոնք իրենց գործածուած լեզուին
մէջ շատ զդուշաւոր և յրջահայեաց եղած են,
որ շատ վատ հետանքներ կրնան առաջ գալ,
եթէ պետութիւնները չը հաճին, եթէ սուլթանը
չուղէ մեզի հետ իրական, լուրջ բարեկարգու-
թիւններ մտցնել այն մոլեգին, միահեծան իշ-
խանութեան մէջ, որ կը աիրապետէ այժմ: Այդ
երօպական կօնցէրատին մաս կազմողը տարա-
չը զրու զատցով լուրիլ ու, որ լորապէտ
յուզեց այս ազգին սիրան ու միտքը: Ազնիւ
լորաը (լորտ Ֆօլքսթօն) ըստ, թէ գահաճառին
եամենէն նուռազ գոհացուցիչ մասը այդ էր, և ես
պէտք է ըսեմ, թէ վերին աստիճանի անգոհա-
ցուցիչ են գահաճառին բացատրութիւնները կ.
Պօլսոյ և Հայաստանի կոտորածներուն վերսպեր-
մտմը (Ծափեր): Բնաւ այն չէր, ինչ որ թագուհին
կառավարութեան ճառէն կը սպասէր Տարիէն ա-
ւելի է, որ այս կոտորածները սկսան, կը շարու-
նակուին մինչև հիմա, աւելի կամ նուռազ յարակե-
ռութեամբ, և ինչ որ ճառը կըսէ այն է, որ կա-
ռավարութիւնը պետութիւններու ուշագրաւթիւ-
նը անոնց վրա հրասիրած է: Լաւ, բայց այդ ը-
րին երկար տառնէ ի վեր: «Ասոնք (Կոսորածնե-
րը) հարկադրեցին պետութիւնները յատուկ նը-

ուայութիւններ են մատուցել կառավարութեան
և նպաստել են թիւրքաց կայսրութեան բարգա-
ւաճման:

«Սուլթանի ծննդեան օրը խօսած քարոզի մէջ
պատրիարքը երկար ճառեց այն զգացումների
մասին, որոնցով ոգնորված ան սուլթանի բոլոր
հաղատակները իրանց պետի վերաբերմամբ, ինչ-
պէս մի և նոյն ընտանիքի անդամներ, որոնք
լուսաբանում էին միասնական ապրութեան»:

պարտաւոր են միմնաց համ սրաբան ամրակ. Այսում են, որ հայոց ազգի պաշտօնական ներկայացուցչի այդ ճառերը հիմնալի տալաւորութիւն գործեցին մուսուլմանների շրջանում: > Օ՞ք ավելացն առարկանի առ ճառը հիմ-

Ո՞ր Օրմանեան պատրիարքի այդ ռառը շահ-
նալի տապաւորութիւն պէտք է ի ժողովը սովորա-
նի և մուսուլմանների վրա, այդ ինքն ըստ ին-
քեան հասկանալի է, քանի որ հայոց եկեղեցու
պետը թիւրքիայում, մոռանալով իր ժողովրդի
սարսափելի կոտորածը այդ մուսուլմանների և
սովորանի ձեռքսով, մոռանալով 130,000 նահա-
տակներին, մոռանալով կենդանի մնացածների
ողբք, տառապանքը, թշուառութիւնը, հնարա-
ւոր է համարում գովել Մեծ-մարդասպանին և
թիւրքաց կառավարութիւնը: Այդ բաւական չէ.
Օրմանեան պատրիարքը կամենում է աշխարհ
զարմացնել մի նոր պատմական գիւտով.—մենք
առաջին անգամն ենք լսում, որ հայերին ըստր-
կութիւնից աղատել է օսմանեան կառավարու-
թիւնը...

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

0 9 5 8 0 9
K

七

Երէկ և այսօր, Յիւրիխից և Լուդվիգ Ռամբական վագ-
ված հեռազիւները անսահման ուրախութեան
պիտի պատճառեն կանանց աղատութեան և
անկախութեան բարեկամներին։ «Կանոնացին
խորհուրդը, առում է առաջին հեռագիրը, թող
տուեց կանանց պարագլել փաստաբանութեամբ»։
Խակ երկրորդ հեռագիրը, առացված Լոնդոնից,
աւետառմ է, որ համայնքների ժողովը երկրորդ
ընթերցանութեան մէջ ընդունեց՝ ընտրողական
իրաւունքը կանանց վրա տարածելու առաջար-
կը։ Այդպիսով մի տեղ կինը, որ մինչև այժմ
իրաւունք չունէր դատարանի առաջ դուրս գալ,
իրեն արդարութեան պաշտպան, լիազօրութիւն
է ստանում, տղամարդի հետ հաւասար կերպով
գործելու մի բոլորովին նոր, այն է փաստաբա-
նական ասպարիզի վրա. իսկ մի ուրիշ տեղ կա-

կասառութեան առարկայ ընել օսմանեան կայս-
րութեան արդի վիճակը։ Հաւ, մենք գիտենք,
թէ մամնաւոր նկատառութիւնը կը շարունա-
կուի ամիսներէ ի վեր, պիտի կրնամ ըսել որ
գրեթէ տարբիներէ ի վեր, և էն վերջը, ինչ որ
մեզի կըսեն, այն է, թէ տակաւին կը շարունա-
կուին այն խորհրդակցութիւնները, զոր կատարե-
լու հրահանգ ստացան վեց դեսպանները։ Տաս-
երկու ամիս առաջ ալ նախարարապետը մեզի
հաւատացուց, — տարակոյս չունիմ թէ կատա-
րեալ համոզումով, — թէ Հայաստանը անզիօրէն
ձնշելէ Թիւրքիան արգելելու համար դրական
գործողութեան մը ծրագիրը կար։ Այս յօյները
չիրականացան։ Ընդհակառակն, ժիշտ այդ վերջա-
ցած տարուան մէջ թէ Ասիա և թէ Կ. Պօլիս
վկայ եղանք ամենասոսկալի ոճրագործութիւն-
ներուն, որոնց կրնայ տալ ժամանակակից պատ-

մութիւնը... կաւ, երօսպական պետութիւնը
ները ազգարարութիւններ ըրին իրենց յատուկ
ուշադրութիւնը հրափրուած էր, իրենց ազգա-
րարութիւնները արհամարհանքի և կամկածի
առարկայ եղան զլլաւոր յանցաւորէն։ Անցեա-
լին կոտորածները անսպատիժ մնացին և կը մը-
նան, և ընդհակառակը ինչ որ գիտենք այն է, թէ
վաղը նոյն կատարեալ ապահովութեամբ կոտո-
րածներ կրնան տեղի ունենալ։ Ես չեմ ամբաս-
տաներ նորին վեհափառութեան կառավարու-
թիւնը թէ անստարեն կը գտնուի այս սոսկալի
դէսքերուն։ Կը հաւատամ թէ անկենջօրէն փա-
փագած են կրցածնին ընել սահման մը դնելու
կառավարութեան մը, որ երբէք չէ չափաւո-
րուած մարդասիրութեան կամ քաղաքակրթու-
թեան զգացումով մը։ (Ծափեր ընդդիմագիր կող-
մէն)։ Բայց երկիրը իրաւունք մը ունի ստանե-
լու, և կը սպասէ քացատրութեան մը, թէ ինչու
Սեծն-Քրիտանիոյ աղքեցութիւնը այսքան ապար-
դիւն մնաց։ (Ծափեր ընդդիմագիր կողմէն)։ Այս
նիւթին վրա քանի մը անորոշ տեղեկութիւննե-

շուտով ձեռք կը բե-
, սր ընտրողական իրա-
համար երկար տարի-

մղել թէ կանանց և թէ
մտքի ամենալաւ ներս
թութիւնները Արևմտաւ-
ողբաւթիւնն է դարձնում
ազգութիւն ունի պատ-
շայ կինը, ըստ երեսյ-
կել փակ, պարսկավաճան
ուուկ ստրուկ վիճակից,

դեալ մշակներ է պա-
հայկինը, քիչ բացառութե-
շում, կամ խօսում է
մի փոքրիկ գործ է կատա-
սին փառասիրութե-
«Ամբողջ Հայաստանը ձե-
զսութեամբ», — նա չի ճե-
կիններով» և «օրիորդնե-
շատ հեռու չենք գնայ...

բծում է հասարակական
ուժի, իրեն դաստիարակ,
շերս էլ նոյն իսկ իրեն
ուսման ներկայացուցիչ:
այդ բոլորի հետ միասին,
ց շրջանում պակասում
դիմող, միշտ բողոքող,
ր իրաւունքներ ձգող
ցի կինը երթեք չէ կա-
ել: Նոյն իսկ հասարա-
կինը չէ սիրում նետ-
մբ: որ յատուկ է կնոջ
բուռն կրքով, առանց
ր՝ մեռած է:

ինստիտուտ, այն է գաղթա- այնպէս, ինչպէս նա խաղո-

Այդ նշանաւոր, հա-
տական խնդրում՝ մեր
ինչնչե այժմ գործին է,
եթե զործունէութեան և
ողել են շատ դէպքեր,
ոս և այն գաղթականին,
ով հանգանակութիւններ
ոն.—բայց մենք չը տե-
սու և կին, որ ոգեսրված
արով, թաղնէր իր խա-
ռ, և զնար, զիցուք Կարս,
ոշալատ, և իրու զթու-
ղթական հիւանդներին,
ո գումերի մէջ, իր ձեռ-
երակուր տար, նրանց
ար, չը տեսանք վար-
խնամքի տակ վերց-
ալածականների անտէր
տալու համար, չը տե-
շուառ. հալածականնե-
րի խօսքով չը տեսանք
որ կոչվում է անձ-

կանք կը մենք
եղացուցիչ հետաքրքրու-
թործ մընէ, որ խորա-
լին սրտին և սպատափին,
առաջ որ համովչի ար-
դականին սրտին գալոտ-
ենք պէտք է որ քանի
անք թէ ինչ եղած է,
անքի հաւանականութիւն
բառքին գործերու պաշ-
թեան վրա կատարելա-
պատճառներ չունինք:
աքին գործերու պաշտօ-
նուիմ, այլ վերջին քա-
նելեան քաղաքականու-
տեսնենք թէ ինչ եղաւ
ու

նպաստ իր անդրութ-
րօպայի անշարժութիւնը:
որդութեան պատճառը:
պարտաւոր ենք հարց-
լանութիւնը ո՞րքան պա-
եր քաղական անշարժու-
ն և է հեղինակութեան
յա անշարժութեան պատ-
կութիւնն է այս խնդրին
ը, ուր Ռուսիան կատա-
ծ էր գործելու, երբ Ռու-
սայերուն բնական պաշտ-
ին ըրած գործովն է որ
մ Ռուսիոյ ձեռքէն առ-
նք զայն: Ռուսի երբ կը

հոն ջնջեցիք, դաւք հոն ք
նական պաշտպանութիւն
Ասենարանը այս սէս շ
դաշնագրին վրա ծանրան
նալ թէ արդեօք կառավա-
նանկ յանձնառութեան
ցի թիւքիոյ հետ ընդու-
նելու համար սուլթանին
սանկ պարագայի մը
քրոր, ասլազային ձեր
նանկ մեծ սխալ մը պիտ
անցեալին մէջ: Այս նիւի
տիձանի շահագրգռական
րարութիւն մը լսել Ն
ու ուվարութիւնէն:

մութեան վրա, սկզաք է
թէ բնչտէս ծագում ա-
կը գանեմ թշնամի քըն-
մը—Արդայլի դուքսին—
ոջին հրատարակութեան
Սըր, Ռուլ, Հարքութի
փուր, որ Սօլզպէլիէն ա-
գրեթէ բացարձակորէն
տութիւնները յանձնառո

գնչում, ինսելիթիքնամ
մբ, կամ այս է քա-
անվերջ, և կամ եթէ
ում, այն էլ այնպիսի
և մը, որ եթէ ասէք՝
է պարտական իր
քի... Այդպիսի «տի-
վո» մենք, ի հարիէ,

Խ. Մալումեան

ՏՐՈՆ

ատիւը» այն տեսակ
ողացողներից պահան-
ե աշխատանք, հակա-
ցիկ և խելացի կօմե-
աղտկալի, մօնօտօն,
ել ենք մի քանի ան-
ոց բնմի վրա, միջակ
այստեղ նա յարու-

գեղեցիկ գերը սկզբից մինչև վերջ աջող չը տա-
րաւ: Նրան աջողվեցին գլխաւորապէս առաջին և
երրորդ գործողութեան տեսարանները. միւս
տեղերում, մասնաւանդ խիստ դրամատիկան աե-
ղերում, նա թոյլ էր: Թեթեսօլիկ Փրանտանե-
րի՝ Կուրտի, Բրանտի և Շտէնգելի գերերը՝ որ
վերին աստիճանի տիպիկական և ծիծաղաշարժ
գերեր են, այնպիսի խաղացողների էին յանձնված,
որոնք երեխ քիչ գաղափար ունեն այդ տեսակ
տիպերի մասին (բացի մասամբ երկրորդից, որ
կատարում էր ոլ. Մամիկոնեան): Ցանկալի է
վերջապէս, որ մի և նոյն գերասանուհուն եր-
կու գեր չը յանձնվի, ինչպէս այդ արել էին
տիպին Զարեէլի հետ, տալով նրան և Հայնէկէ—
մօր և Աւգուստացի գերերը,—այդպէս կարելի
է անել գաւառական յետ ընկած անկիւններում,
բայց ոչ Թիֆլիսի բեմի վրա—Առհասարակ մեր
բեմի վրա նկատելի է հասկացող, գեկափարող
բեմիսօրի բացակայութիւնը. ամեն ինչ թողն-
ված է պատահականութեան և խաղացողների
քմահաճոյքին:

Այդ երեկոյ, ուրախալի է ասել, թատրօնը
կատարելապէս լի էր:

ՎԱՄԱԿ ԲԱԳՈՒԻՑ
Յունվարի 12 ին
Այն գեղեցիկ տպառութիւնը, որ ստացանք
տիկին Աւետեանի խմբի երեք ներկայացումնե-
րից, — «Ժան-Բոդրի», «Սամէլ» և «Հրէուհի»,
պարտառութեցնում է մի երկու խօսք ասել այդ
մասին:

պատճառով, յանդա
անսեղի միջամտու-
կամ վերջապէս ան-
չացնում միւսի խա-
ռը, որ ուրիշ ոչինչ
ով վեր քաշել:

և գերեր աջող էին,
մտածված, խելացի
և մի փոքր սառն)
բաւիչ գերը. օր. Խի-
երկրորդ գործողու-
թութիւնը թոյլ անց-
ծերումիների՝ Սիւ-
վաս չը կատարեցին

Երբ որ մի առժամանակ բազում՝ հայոց
թատրօնական խումբ չէ լինում, մենք սովորու-
թիւն ունենք կոկորդիլոսի արտասուզ թափել.
իսկ այն ժամանակ, երբ նա կար, ներկայացում-
ներին յաձախելու մեղ արգելում են կամ «Զա-
ւադ Հաղբութիչի ընտանեկան երեկոյթը», կամ «Օլենկայ խանըմի քառասունքը», կամ «Գայկա-
նուշա Արակելօվնայի նորածնի մկրտութեան
հանգեսրը», կամ վերջապէս այդ անիծած հիւան-
դութիւնները, որ միայն հայոց ներկայացում-
ների երեկոյեան են բռնում խեղճ հայ հասարա-
կութեան կոկորդից և... ոչ ոքին մահ չեն պատ-
ճառում, կամ անիրաւ պարապմունքները այն-
պէս են բարդում, որ միշտ օտար ներկայացում-

նամար մենք Պեր-
անսուռ եղանք աւե-
հնչ որ Ռուսիա ըրած
քրիստոնեայ ժողո-
ջոգտուեցաւ, այլ իսկ
և յափշտակութեան
կը խօսի յետոյ Պեր-
է. «Այս կացութիւնն
78-ին Լորդ Պիքնոս-
քին վերադարձուցած
է կարծեմ» կըսէ թէ
և 2,000,000 բնա-
ատիկայ աւրուեցաւ,
քեռվացաւ, և հիմա
ք Բայց Փաքր-Ասիոյ
սրար կը մնայ: Դուք

ծեմ թէ այս պատասխանին շահեկանութիւնը
նուազած է «Պիեւ-Պուք»-ի հրատարակութեամբը,
որմէ կը տեսնուի թէ արդարե վեց պետութիւն-
ները յանձնառած են պէտք եղած նիւթմական
ճնշումը բանեցնել սուլթանին վրա, եթէ պետու-
թիւններուն կողմէ ներկայացուելիք բարեկար-
գութիւններու ծրագիրը մերժուի: Եթէ դեսպա-
նախորհուրդը գումարուեր է, այս պայմանով է:
Աւստրիան նախապէս բացարձակօրէն յայտարա-
րած է թէ անօդուտ է, և վիասակար իսկ է, խոր-
հուրդի նստիլ և ծրագիր պատրաստել, եթէ ա-
նոր գործադրութիւնը ապահովելու միջոցներն
ալ պիտի չը անօրինաւին: Պետութիւնները նորէն
ծալլրելի պիտի ըլլան սուլթանին առջև, և անոնց
անկարսողութիւնը տեսնելով սուլթանը աւելի
առաջ պիտի տանի իր հակաքրիստոնէական քա-
ղաքականութիւնը, որով և հայերը աւելի ևս պի-

Նդեցիք Ոսւսիոյ բը-
րունակելով, կիալրոսի-
է յետոյ կուգէ գիտ-
ութիւնը պիտի մտնէ
ը տակ, որով դաշնակ-
դուսախոյ, պաշտպա-
սուիական հողերը: «Ա-
չչ, կըսէ ոըր Հար-
ստաքականութիւնը ա-
ըլլայ, ինչպէս եղաւ
երան վրա վերին աս-
է վերջնական յայտա-
կեհավառութեան կա-

տի ջարդուին: Արդ, երբ վեց պետութիւնները
իրենց դեսպաններուն խորհրդակցութեան հրա-
հանգ տուին, պայմանաւ էր, որ վերջ ի վերջ
սուլթանին վրա ճնշում պիտի բանեցնեն:

—

Աչքիս առ ջև ունիմ երկու «Պլիւ-Պուքները»
որոնք այս հարցին կը վերաբերին: Պիտի ջա-
նամ քաղուած մը ներկայացնել «Մշակի» ըն-
թերցովներուն:

Հրատարակուեցաւ նաև ուրիշ Պլիւ-Պուք մը
(Կատոյս տեսրակ) 300 երեսէ բաղկացած, որ կը
պարունակէ 1895 դեկտեմբերէ սկսեալ մինչև
1896 օգոստոս 14/26 կատարուած բանակցու-
թիւնները, և հիւսատոսական տեղեկագիրները:

Միւս Պլիւ-Պուքները կը սկսուեն օգոստոս

14/26. Են ու կը վերջանան 2 յունուարի 1897
 ատասիսանեց պ. Պալ-
 լի որոշ խօսեցաւ, ու
 այտարարեց, թէ պե-
 եղած են սուլթանին

թօքատից երկու ժամկայ ճանապարհ ճեռու, նը-
րանիք ճանդիսեցին հինգ թիւրքերի, որոնք խօ-
սալցութիւն սկսեցին նրանց հետ և չնորհաւորեցին
նրանց նոր հագուստները: Խմանալով թէ ինչ
գործով են զնում, թիւրքերը սկսեցին ծաղրել
նոր ժամդարմներին և աշխատում էին կտիւ գր-
ցել նրանց հետ: Նրանք սկսեցին ծեծել ժան-
դարմներին, իսկ այս վերջինները չը ճամար-
ձակվեցին իրանց գէնքերը գործ դնել և թիւր-
քեր խւեցին նրանցից գէնքերը, սրբը և շնէ-
լը և նուացան, խայտառակիալ թողնելով նը-
րանց ճանապարհի վրա իրեք ժամդարմները
յետ դարձան թօքատ, ուր նրանք գնացին պատ-
մելու իրանց դժբաղութիւնը վարչասան մէջ:
Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-
կան կառավարութենէն ինդրած են օդնելու ի-
րենց՝ հայ որբերը և երեխաները հու բերելու
համար Սակայն Բրիսանիոյ արտաքին գործերը
էին ծծաղելով վերանորոգութեան ժամդարմ-
ների երկշառութեան վրա: Մուլեսարիփը շատ
ծիծաղեց այդ հանարի վրա և թիւրքերին ան-
պատիթ թողեց:

«Յոյների կամ նէստօրականների և եալութ-
ների հետ, որոնք պատշաճում են քաղցէական
պատերազմական ցեղին,—մասնաւականները չեն
կարող թոյլ տալ մի այդպիսի հանագու:

ՆԱՄԱԿԻ ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԻՑԻ

Յունարի 8-ին
Աւագ տօները փառաւոր ճանդէսներով կատա-
րեցու այս տարի ալ, թէ եւստաւոր չը կային:
Դասիթ մարգարէի և Յակով Առաքելոյ տօնին
պատարագիչ եղան: Կ. Պօլոց նախորդ պատ-
րիարքը՝ Խմբիւրեան սրբազնութ: Այս տօնը և
Յակովայ գանուց Աթոռոյն տօնն է: Երուսալէ-
մի պատրիարքը տարին մէկ անդամ այս տօնին
առաջարկութեան ժամերու թեմա՝ «Փառա-
պատարագի մինչ և վերատառու Սկովակիոյ որբա-
նունցներուն: Միսար Քըրիլը խոստացած է
ինամել հարիւր որբեր առայժմ, և բաժանել
կամ ցրուել զանոնք Սկովակիոյ տարրեր որբա-
նունցներու մէջ Տօկար Պէրնարդու թիշի մէջ և
իր անուն աւելի լաւ ճանցուած է այս երկրն
դուրս, քան անուն միսար Քըրիլը: Տօկար
Պէրնարդու այս երկրն մէջ կը կոչուի հայր
անուն երախաններուն և իր երեսուն տարի է:
որ շարունակ յարահած է իր նուիրման: Դը-
ժուարութեամբ և անշան սկսած գործը այսօր
կելէ բաղդակած և հաղարաւոր երեխաներու պահ-
պանման և վերանութեան ծառայած է: Բժիշկ
եր կաթողիկոս օծուեցա կրտսակէմի մէջ:՝
«Քրիստոս Աստուած մաղթանքին վերջ, բոլոր
եպիսկոպուսուր վարդիկ յարիւր և ան-
տէսունչ սերունդի յաւերը համանալու և զգա-
պատիարքին կերպան աջ համրուրէ: Սակայն
այս տարի պատրիարքը հիւանդալիւնեան պատճա-
ռաւ այս արարութիւնը տեղի չունեցաւ: Պա-
տարագիչ Խմբիւրեան սրբազնութեան գար-
գաց աղօթքները սակայն քարոզ չը տուաւ հա-
կառակ շատերու ակնկալութեան:

Նոր տարիի՝ կազմողի առթիւ ալ հանդիսաւոր
պատարագ մատուցուեցա այստեղ: Յարութիւն
պատրիարքը քարոզեց հոյն խրայէի և Փըրկ-
չական չնորհաց դարէլուիւներու վրայ, յշեց
դիմն ֆարաւուն, խրայէի 400 ամեայ գերու-
թիւնը, Եղիպատին ելքն, յշեց և զիմանալին
ֆարաւուն, յորէ Քրիստոսիւ աղատեցան հա-
ւատացեաք, բայց չը յիշեց նոր ֆարաւուն՝ հայոց
անգութ դահճը, արիւարու ճիւազը, որ պի-
չական ամերգներ կոտորեց և տակաւին չէ կը-
տացած: Ժամերութենէ վերջ բոլոր հոգեռա-
կաները փիլոնով զարիր և ժամանակաւորաց
գորոցի աշակերտը շարական երկելով եկեղե-
ցին եղան ուղղակի պատրիարքաբանի ընդու-
նելութեան ընդարձակ գաւլին, ուր աշակերտ
ներէն մին ուղերձ մը կարգաց, որ պատրիարքի
բարողի պէս կղերականութիւնը կը բուրքը, մի-
այն երկու երգուեցաւ, որու ոչ համը յայտ-
նի էր, ոչ հասը: Պատրիարքը ամէնուն մէկմէկ
նարինջ տուաւ, ժամ 5½ ին պատրիարքը եւ-
սկիսկասներով և զիմաւոր վարդականութեանը
վարժարանը գնացին, ուր դարձեալ նոյն երկու
երգուեցաւն ուղերձ մը կարգաց, մասնաւ-
շաւագութեան գաւլին ուղերձ մը կարգաց:

Տօկար Պէրնարդու այսօր պատրաստ է մի-
քանի հազար հայ որբեր ինամելու Անդիւյ մէջ
իր որբանցներու յարկն տակ: Նա ծրագրած
պարտքն և յորդուեց կրտսականութեան հետ
չամալ զարգանալու ազգային գուցամարք եւ,
ուրագն պի իրավէս օգտակար լինեն եկեղեցուն
և աղքին:

Տօկարին յերսաւակէմ կը մնան Խմբիւրեան,
Շիշմանեան և Խարախանեան, որոնց արձական
մասին լուր մը չը:

Յունական ծնունդին (այս է զեկուեմբերի 25-ին) Քէթէէմի մէջ յունաց և լատինացուց մէջ վէճ
մը ծագեցա, որ կրնար ծամր կերպարամի
առնուլ, եթէ միթէէսէրիփն և զարդարական
հիւալատուն շուտով չը հանմէին, որ յաջողե-
ցան յառաջն առնուլ մեծ խառնակութեան մը:

Այստեղի յունաց պատրիարքը, որ Եւրոպայէն
նոր վերադարձաւ, ծանրապէս հիւանդ:

ՆԱՄԱԿԻ ԱՆԴԻՎԱՅԻՑԻ

Լոնդոն, յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, ուր նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

Տօկար Պէրնարդու և միսար Քըրիլը անդիւ-

կան կառավարութեան գաւլին ուղերձ մը:

Երկուու յարդիւրի 4-ին
Երկուու յարդելի անձնաւորութիւների՝ տօկարու
վէնքնարդու և միսար Քըրիլը կը փափակին Անդ-
իւնացիւ համար Արքանիոյ արտաքին գործերը
յետ դարձան թօքատ, որ նրանց գնացին պատ-
մելու իրանց ժամդարմները մէջ:

